

18 - 16 באוקטובר 1972

אמנות הוויכוח

של גולדה

להתווכח עם גולדה מאיר — זאת תמיד הווייה. כי השיטה של גולדה היא אחידה ויעילה: היא שמה בפיד דברים שלא אמרת, מתווכחת עימם בלהט ועושה מהם חוכא וטלולא.
זה לא קורה רק לי. זה קורה לכולם. למשל: בתום הוויכוח על הודעת ראש-הממשלה (ראה מיסג' רח) הגיבה גולדה על דבריו של חיים לנדאו מגח"ל, שתקף את מחדלי הביטחון במינכן.

הורביץ

לנדאו

גולדה: ...אתה עושה פה חשבון שלא עושים שום דבר, המטוסים לא בטוחים, ואין שום הגנה בשום מקום...
חיים לנדאו: לא כן אמרתי, גבירתי!
גולדה מאיר: האם אתה חושב שאני מצטטת אותך? אינני מצטטת את דבריך, אני מצטטת את הרושם שהם עשו!
וזהי שיטה מיוחדת במינה — לא לצטט דברים שנאמ' ר, אלא את "הרושם" שהם עשו.

גולדה מאיר: ...יצאתם ב־1970 (מהממשלה) מפני שהודעתם לעולם כולו שהנה כימעט כבר ניתנה כאלו הוראה לצה"ל לסגת מכל הגבולות.
חיים לנדאו: גם את זה לא אמרנו, גברתי!
גולדה מאיר: ...חבריה הכנסת הורביץ יודע שבעתה היה רע. אחר־כך שינו איזה דבר, ופתאום היה טוב.
יגאל הורביץ: מתי דיברו על עזה? אני מבקש לצטט אותי!
לנדאו: גם אותי לא מצטטים, למה אותך?
גולדה: תגידו תודה שאני לא מצטטת אותכם! מוכן שכאשר הגיעה גולדה אלי, השיבה לי בצורה עניינית דומה:
גולדה מאיר: זה שחבריה הכנסת אבנרי מדבר על בגדים שאינם בגדים, זה לגמרי לא מפליא!

להלן העמידה פנים שמעולם לא שמעה את דברי אבא אבן, בדבר אינכונותה של הממשלה לנהל משא ומתן לשלום כל עוד נמשך הטרור, ואחר־כך טענה שנשיא מצריים אינו מסתפק בשיבה לגבולות ה־4 ביוני, אלא רוצה גם לחסל את מדינת ישראל. ולראייה: הוא מדבר על "הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני".

גולדה מאיר: אני מקווה שאין כאן איש שצריך לפרש לפניו מה פירוש "הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני".
אורי אבנרי: יש כאן איש כזה.
גולדה מאיר: לאיש כזה כבר לא יעזור שום הסבר.
אורי אבנרי: מה הן לדעתך, הזכויות של העם הפלסטיני? יש בכלל דבר כזה? יש עם פלסטיני? יש לו זכויות?

תופיק טובי: לפי דעתה, הוא לא קיים.

גולדה: דוֹשִׁיחַ כזה אני מבינה!
ובכן, כל יהודי שאינו מתוסבך, יודע בדיוק מה פירוש הדבר.
נימוק מעניין בפי ראש-הממשלה — מי שאינו מסכים איתה, הוא יהודי מתוסבך. ורק גולדה היא לגמרי לגמרי נורמלית. בלי תסביכים.

גולדה מאיר: רק אתמול הודיע סאדאת במפורש בפומבי שהאירגונים האלה (אירגוני ה־פידאיון) הם הנציגים האמיתיים היחידים של העם הפלסטיני.
אורי אבנרי: מה עשית את כדי שתהיה נציגות פלסטינית אחרת?

גולדה מאיר: מי לא מוכן לנהל משא ומתן?
אורי אבנרי: את מונעת בכוח הקמת נציגות פלסטינית בשטחים המוחזקים!
גולדה מאיר: יושבים פה שלושה, ארבעה אולי חמישה אנשים המוכנים מייד להבטיח ולס' גת. לסגת לפני שמבטיחים, לחזור לגבולות 1967.
אורי אבנרי: זהו ציטוט כמו כל הציטוט שים שלך — דיוף וטילוף מאל"ף עד ת"ו.
היו"ר בן־ציון קשת: חבריה הכנסת אבנרי, אבקש להפסיק.
גולדה יודעת, כמובן, היטב שאנחנו איננו מציעים לס' גת אלא במסגרת הסכם שלום רשמי, עם ערובות־ביטחון. אבל, כאמור, לעולם אינה מצטטת דבר נכון.

הצעירים שלא

הלכו לעזאזל

עם בן־ציון קשת, איש גח"ל, שניהל את אותה ישיבה, היתה לי תקרית אחרת.
בשעת נאומו עסק קשת בעניין נוהלי כלשהו, ולא הקשיב לדבריו. פתאום הפסיק אותי. זה היה אחרי שאמרתי על דו"ח ועדת־קופל ש"הצעירים נשלחו לעזאזל". קשת הוזקף, מוועזע, וקרא שאני עובר את הגבול, לא ידעתי על מה הוא מתרגש.
"אתה לא יכול לומר שממשלת ישראל שלחה את הצעירים לעזאזל!" הוא אמר.
רק אז תפסתי את אייההבנה: מכיוון שלא שמע את דבריו הקודמים, היה נדמה לו שאמרתי שהממשלה שלחה את "הצעירים" — קרי את 11 חבריה־המישלחת שנהרגו במינכן — לעזאזל.
הדבר הובהר, קשת התנצל, והדברים לא נרשמו.

אדם רגיש

בשם סורקים

גם בזה לא תמו כל התקריות באותו יום. בסוף הדיון עליתי לדוכן כדי לקרוא את הצעת־הסיכום של סיעתנו. הייתי באמצע הדברים, כאשר הפסיק אותי היושב־

סורקים

קשת

ראש, בגלל הרעש ששרר באולם, שהיה גדוש ומלא לקראת ההצבעה. איש לא הקשיב.
בן־ציון קשת: חבריה־הכנסת, אני מבקש לא להפריע. אם אינכם שומעים, כיצד תדעו איך להצביע?
אורי אבנרי: חבריה־הכנסת אינם צריכים לשמוע כדי להצביע, זה ידוע.
מרדכי סורקים: מדוע הושב־ראש לא מעיר על הערות כאלה של חבריה־הכנסת אבנרי?
קריאות: הוא לא שמע.
בן־ציון קשת: זו לא שאלה אם שמעתי או לא שמעתי. שמעתי עוד הרבה דברים, אנחנו לא צריכים להיות כל־כך רגישים.
מרדכי סורקים: אני אדם רגיש; (צחוק כללי באולם).

חוק רע"ב:

על שרים וספסרים

בדקה הראשונה של המושב החדש של הכנסת הונחה על השולחן הצעת־החוק הפרטית שלנו, הנושאת את השם: "חוק להגבלת תקופת הכהונה של ראש־הממשלה ואיסור על שרים לעסוק במיסחר, תשל"ג—1972".

בדרך מיקרה, קיבלה ההצעה את המיספר הסיפורי רע"ב. אבל היא לא נועדה לעסוק ברעבים. להיפך, היא מכוונת לאנשים שבעים מאד.

בהצעת־החוק, שהוכנה על־ידי אמנון זיכרונני, איחדנו שני עקרונות:
● קביעת סיוס־חובה של כהונת ראש־הממשלה — רעיון חדש בישראל.
● איסור העיסוק המיסחרי של שרים — רעיון שכבר השמענו בכנסת, ושניסחנהו מחדש בהצעה זו. והוי לשון ההצעה:
(1) בחוק יסוד: הממשלה, אחרי סעיף 5, יבוא:
5א. אדם שכהן כראש־ממשלה שתי תקופות, בי זו אחר זו, וכל תקופת כהונה היתה בת 4 שנים, לא יכהן יותר כראש־ממשלה.
(2) בחוק יסוד: הממשלה, אחרי סעיף 5 א' ה' מוצע לעיל, יבוא:

5ב. (א) שר לא יהיה ראשי לעסוק בכל עבודה אחרת שהיא, תמורת שכר, ישיר או עקיף, וכן לא יעסוק שר במיסחר ולא יהיה פעיל בכל עסק שהוא. "עסק" במסקה זו — כל פעילות מיסחרית, כל־כלית ומיקצועית, שאינם בתחום תפקידו של השר.
(ב) שר לא יקבל, נוסף על שכורתו ותוצאותיו, כל הכנסה שהיא, להוציא הכנסה מרכוש, ובתנאי שעל כל הכנסה כזאת ידווח השר למבקר־המדינה. ידווח זה יפורסם ברשומות אחת לשנה.
(ג) ידווחו של השר לפי פסקה (ב) יכלול הכ־נסה שיש לאשתו או לבני־ביתו הסמוכים על שולחנו, מכל מקור שהוא.

כנדרש, הוספנו להצעה דבריה־הסבר משלנו: הצעת־החוק זו נועדה להגביל את תקופת הכהונה של ראש־הממשלה, ולאסור על שרים לעסוק במיסחר ובעבו־דוֹת שאינן בתחום תפקידיהם.

האחריות המוטלת על ראש־הממשלה היא עצומה. עומס התפקידים הוא רב. כהונה ממושכת בתפקיד זה הוא בעוכרי נושא התפקיד, ובסופו של דבר פוגעת בכוש־רו ובוניהול ענייני המדינה.
נושאים בעלי חשיבות ראשונה־במעלה מחייבים מדי פעם בדיקה חדשה בדרג עליון. כהונה ממושכת בתפקיד ראש־הממשלה שוללת למעשה את אפשרויות הבדיקה. יתר עזיבון: שילפון, כדי שלא יפתאב, מצריך חילופים תדירים, בעיקר בדרג העליון.
מוצע על־כך להגביל את כהונת ראש־הממשלה לשתי תקופות, כשבדרך כלל כל תקופה היא בת 4 שנים. נוהל זה מקובל בארצות־הברית לגבי כהונת נשיא המדינה שם, הממלא תפקיד של ראש־הממשלה.
כן מוצע לאסור על שרים לעסוק במיסי־חר ובעבודות אחרות, שאינן בתחום תפקי־דיהם כשרים.

בתשובה לשאלתה שלנו, שניתנה ביום 19 בינואר 1972, השיבה ראש־הממשלה שאין איסור על שר לעסוק במיסחר. תשובה זו ניתנה על רקע הפירסומים בדבר עיסוקו של שר־הביטחון במיסחר בעתיקות. מדברי ראש־הממשלה עולה שכעת אין פסול חוקי בעיסוקו של חבר־הממשלה במיסחר.

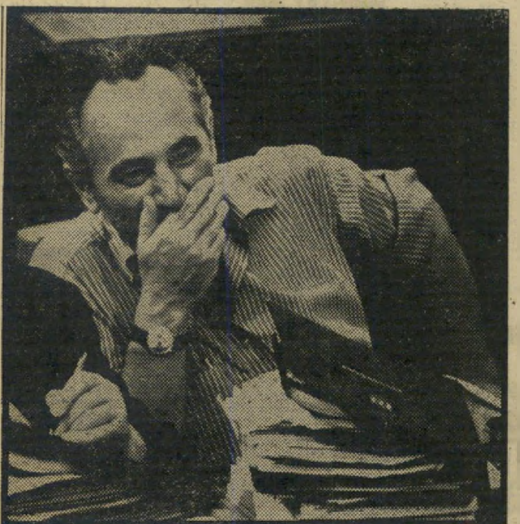
תשובת ראש־הממשלה הפנתה את תשומת־לב הציבור לעובדה שכיום אין איסור חוקי לשרים לעסוק במיסחר או בעבודה אחרת בתשלום.
מצב דברים זה פותר את הסדר הציבורי התקין, ועליכן מוצע לאסור על שרים לעסוק בכל עבודה אחרת שהיא תמורת שכר, וכן לאסור עליוהם לעסוק במיסחר או בכל פעילות עסקית שהיא.

מאידך, מוצע לאפשר לשר לקבל הכנסה מרכוש, כגון שכר־דירה, תגמולים, הכנסה מניירות־ערך, בתנאי שעל כל הכנסה כזאת יימסר דיווח לציבור.

מי מאזין?

לטלפון שלך?

האם יש בישראל האונת־סתר בטלפונים?
עוררתי שאלה זו בוויכוח הכללי על מישר־התקשר

פרט